

Rutin

Datum 2019-05-02

Diarienummer RS 2017-02432

Västra Götalandsregionen

Projekt Journal via nätet

Handläggare: Christina Fagerberg

Telefon: 073-660 15 63

E-post christina.fagerberg@vgregion.se

Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst

Förord

Från 16 år kan man logga in med e-legitimation via 1177.se och läsa sin journalinformation i e-tjänsten Journalen (journal via nätet). Det går att tidigarelägga ungdomens egen tillgång till sin information.

Är man registrerad hos Skatteverket som vårdnadshavare för ett barn < 13 år har man automatisk tillgång till barnets journal. Den automatiska tillgången upphör när barnet fyller 13 år, skälet är att tonåringen normalt har ett ökat behov av integritet som på detta sätt tillgodoses. Vårdnadshavaren loggar in i den egna journalen och växlar till barnets journal. Inloggningen sker med e-legitimation via 1177.se. Beroende på barnets situation kan man i enskilda fall förlänga eller förkorta vårdnadshavares tillgång till barnets journal.

Undantagen från reglerna beslutas av verksamhetschef eller av denne utsedd och finns beskrivet i detta dokument.

I takt med den minderåriges stigande ålder och mognad ska allt större hänsyn tas till dennes önskemål, vilja och synpunkter.

Vissa kan tvingas visa sin journalinformation

Det finns risk att ungdomar och unga vuxna i utsatta hemmiljöer med inslag av social kontroll och/eller våld kan tvingas visa journalinformation via e-tjänsten Journalen mot sin vilja. Var lyhörd och vid behov vidta åtgärder så att information inte ska visas i e-tjänsten Journalen.

Att fråga om förtryck och våld är bra

Många barn och unga kan ha svårt att beskriva sin situation utan en direkt fråga. Det finns många sätt att fråga på, exempel

”Det går nu att via nätet själv se information ur sin journal. Det betyder att du själv kan logga in och se vad som står i just din journal. Tror du att det skulle kunna bli ett problem för dig?”

”Ungdomar kan till exempel berätta att de är oroliga för att någon ska få veta att de varit på xxx-mottagningen. De beskriver att de skulle kunna råka illa ut. Hur är det för dig?”

”Det går nu att via nätet själv logga in och se information ur sin journal. Jag tänker till exempel på om någon skulle kunna tvinga dig att visa din journalinformation?”

”Det går nu att via nätet själv se information ur sin journal. Om du skulle tvingas visa din journal för någon, vad skulle kunna hända då?”

Om ett barn eller ungdom svarar att hen är orolig för något av ovanstående så ta det på allvar. Om man bedömer att barnet/ungdomen (riskerar) far(a) illa anmäl till socialtjänsten. Vid funderingar eller frågor om barn/ungdomars situation konsultera socialtjänst, barnhus eller barnskyddsteam.

Innehåll

Direktåtkomst för minderårig mellan 13 t o m 15 år.....	4
Ta bort direktåtkomst för minderårig	4
Direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år	5
Ta bort direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år.....	6
Vårdnadshavares direktåtkomst.....	7
Borttag av vårdnadshavares direktåtkomst - blockera vårdnadshavare	8
Brådskande behov av blockering.....	8
Barn med sekretesskydd (skyddat id) – Försegling.....	9
Brådskande behov av försegling	9
Bryta försegling	10
Dokumentera i journalen	11
Lista blanketter	12
Verkställighet.....	12
Beredning.....	12

Direktåtkomst för minderårig mellan 13 t o m 15 år

Minderårig har direktåtkomst till sin journalinformation från 16 års ålder.

I takt med den minderåriges stigande ålder och mognad ska allt större hänsyn tas till dennes önskemål, vilja och synpunkter.

I enskilda fall kan den minderåriga efter samråd med vårdnadshavaren och hälso-och sjukvårdspersonal medges tillgång till sin journalinformation mellan 13 t o m 15 år.

Hälso-och sjukvårdspersonal (oftast behandlande läkare) bedömer barnets behov, eventuella risker för men, samt om barnet självt är moget att fatta beslut om utökad tillgång. Grunden bör vara att det barn som har behoven (behandlas) och har förmåga (mognad) bör få direktåtkomst.

Ansvarig hälso- och sjukvårdspersonal samråder med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut. Beslutet gäller för den vårdenhet (verksamhet) som verksamhetschefen ansvarar för.

För begäran om verkställighet används blankett *Tilldela direktåtkomst för minderårig 13 tom 15 år* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#).

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen.

Ta bort direktåtkomst för minderårig

Det kan göras t ex om direktåtkomsten visar sig vara till men för den minderåriga eller om den minderåriga ångrar sig och inte längre vill ha åtkomst och själv inte kan/vill försegla sin åtkomst.

Hälso-och sjukvårdspersonal ska efter samtal med den minderåriga och menprövning samråda med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut.

För begäran om verkställighet tillämpas rutin ovan och blankett *Ta bort direktåtkomst för minderårig 13 tom 15 år* ska användas. Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år

Vårdnadshavare har direktåtkomst till sina barns journalinformation via sin egen inloggning tills barnet fyller 13 år.

Fortsatt direktåtkomst till journalinformation efter det att barnet fyllt 13 år kan beviljas. Det kan vara aktuell när vårdnadshavaren långvarigt medverkar i vården och deltar i information och beslut av den minderåriga, t ex vid kronisk sjukdom, funktionshinder eller vid andra särskilda omständigheter såsom när barn som har behoven (behandlas) men inte förmågan (mognad) bör få tidsbegränsad direktåtkomst via förlängd åtkomst för vårdnadshavaren.

Hälso-och sjukvårdspersonal (oftast behandlande läkare) bedömer barnets behov, eventuella risker för men, samt om barnet självt är moget att fatta beslut om förlängd direktåtkomst för vårdnadshavare. Personal ska också bedöma och så långt möjligt är förvissa sig om att både minderårig och vårdnadshavare har ett gemensamt intresse av att detta undantag görs. Den minderåriges vilja ska respekteras.

I de fall minderårig inte kan uttrycka sin vilja ska så långt som är möjligt säkerställas att denne inte lider men av att vårdnadshavare får förlängd direktåtkomst.

Direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år är inte en regel utan beviljas för dem som har särskilda behov och där en menprövning utfaller utan anmärkning.

Samråd ska ske med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut. Beslutet gäller för den vårdenhet (verksamhet) som verksamhetschefen ansvarar för.

För begäran om verkställighet används blankett *Tilldela direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten.

Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen.

Ta bort direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år

Det kan göras om den minderåriga t ex inte längre önskar att vårdnadshavaren/na ska ha direktåtkomst till journalinformationen eller om hälso-och sjukvårdspersonal bedömer att det är till men för den minderåriga.

Ansvarig vårdpersonal ska samråda med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut. Beslutet gäller för den vårdenhet (verksamhet) som verksamhetschefen ansvarar för.

För begäran om borttag av direktåtkomst används blankett *Tag bort direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten.

Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen.

Vårdnadshavares direktåtkomst

Normalt har en vårdnadshavare rätt att ta del av ett underårigt barns patientjournal.

I vissa fall kan sekretess gälla mot vårdnadshavaren t ex då det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren, till exempel när tvångsåtgärder övervägs eller om rättsväsendet begärt en medicinsk utredning av misstänkta skador orsakade av fysiskt våld. Då är det inte längre lämpligt att journalen finns tillgänglig om vårdnadshavare är misstänkt.

Redan vid misstanke om att barn far illa bör blockering (se nedan) av vårdnadshavares direktåtkomst övervägas i syfte att skydda barnet. Det kan sedan omprövas och åtgärden kan hävas, enligt rutin nedan.

Eftersom journal via nätet omfattas av patientdatalagen som ger vårdgivaren rätten att själv låta bli att publicera via nätet så finns också stor frihet att försegla/blockera. En ”blockerad vårdnadshavare” kan då begära ut journaluppgifter på papper och därmed få sin sak prövad enligt sekretesslagstiftningen.

Borttag av vårdnadshavares direktåtkomst - blockera vårdnadshavare

Blockering tillämpas då den underårige lider betydande men om uppgifter röjs för vårdnadshavaren, när det finns uppgifter om andra personer i patientjournalen som kan vara skyddade av sekretess eller för placerade barn.

I dessa fall tas rätten till direktåtkomst bort för vårdnadshavare genom s.k. blockering. Bedömning ska också göras om behov av blockering omfattar familjens samtliga barn.

Efter menprövning samråder ansvarig hälso- och sjukvårdspersonal med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som bedömer och beviljar blockering. Beslutet gäller hela kontot.

För begäran om verkställighet används blankett *Blockering av vårdnadshavares direktåtkomst* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen.

Nytt ställningstagande om behov av fortsatt blockering föreligger beslutas av verksamhetschef eller av denne utsedd. Vid behov av fortsatt blockering endast för en av vårdnadshavarna kan blockeringen förlängas för en och brytas för den andra vårdnadshavaren. Blankett *Förlängning blockering av vårdnadshavares direktåtkomst* ska användas som återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Brådskande behov av blockering

Telefonrutinen nedan tillämpas med uppgift om vårdnadshavares namn och personnummer.

Bryta blockering

Att bryta blockering kan endast begäras av hälso-och sjukvårdspersonal, inte av vårdnadshavaren/na själva.

Beslut om att bryta blockering ska föregås av nya uppgifter som föranlett ny menprövning, vilken utfallit utan anmärkning. Verksamhetschef (eller av denne utsedd) fattar beslut. I dessa fall används blankett *Bryta blockering av vårdnadshavares direktåtkomst* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Barn med sekretesskydd (skyddat id) – Försegling

Har ett barn sekretesskydd (skyddat id) ska rätten till direktåtkomst tas bort för bägge vårdnadshavarna och barnets konto på 1177.se ska låsas. I dessa fall förseglas barnets hela journal via nätet (hela kontot) och barnets konto på 1177 ska låsas.

I de fall där vårdnadsrätten är under utredningen för en eller bägge vårdnadshavarna kan de se sitt barns journal fram tills att vårdnadsrätten är borttagen hos Skatteverket. I dessa fall måste barnets konto förseglas för att ta bort vårdnadshavarnas direktåtkomst.

Försegling ska bedömas och beviljas av verksamhetschef (eller av denne utsedd) och omfattar barnets hela journal via nätet (hela kontot) och barnets konto på 1177. För begäran om verkställighet används blankett *Försegling av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177-konto* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten. Vid försegling av barns konto anges endast fr. o m datum. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Rutinen tillämpas också när en vårdnadshavare har sekretesskydd (skyddat ID) men inte barnet.

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslutet i journalsystemet, se avsnitt Dokumentera i journalen.

Brådskande behov av försegling

Hälso-och sjukvårdspersonal ringer till VGR-IT tfn 010-47 37 100 knappval 5 och begär försegling av barnets journal via nätet. Brådskande behov av försegling utförs 24/7/365.

Under samtalet med VGR-IT uppges följande

- hälso-och sjukvårdspersonal identifierar sig med namn, VGR-ID och sin e-postadress, telefonnummer samt namn på ansvarig verksamhetschef
- barnets namn och personnummer
- från och med datum för när förseglingen gäller

Efter telefonsamtalet skall blankett ovan användas, som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten.

Bryta försegling

Att bryta förseglingen av barnets konto kan endast begäras av hälso-och sjukvårdspersonal, inte av vårdnadshavaren/na själva.

Beslut om att bryta försegling ska föregås av nya uppgifter som föranlett ny menprövning, vilken utfallit utan anmärkning. Verksamhetschef (eller av denne utsedd) fattar beslut. I dessa fall används blankett *Bryta försegling av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177 konto* som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten. Blanketten återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Upplåsning av endast barnets 1177 konto kan verkställas vid behov. För verkställighet se rutin ovan och blankett *Upplåsning av minderårigs 1177 konto vid sekretesskydd* ska användas, som återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

Dokumentera i journalen

Hälso-och sjukvårdspersonal ska dokumentera beslut om,

- Tilldelning och borttag av minderårigs direktåtkomst 13- t o m 15 år.
- Tilldelning och borttag av vårdnadshavares direktåtkomst till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år.
- Blockering av vårdnadshavares direktåtkomst, förlängning och bryta blockering.
- Försegling av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177-konto och bryta försegling/låsning

Dokumentation av tilldelning och borttag av minderårigs direktåtkomst 13- t o m 15 år och tilldelning och borttag av vårdnadshavares direktåtkomst till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år dokumenteras i lämplig journalanteckning.

Anteckningen för beslut om tilldelning av direktåtkomst för minderårig mellan 13 t o m 15 år alternativt återtagande ska innehålla

motivering

att samråd med vårdnadshavare skett (endast vid tilldelning)

från och med när

vem som har fattat beslutet

Anteckningen för beslut om tilldelning av direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 t o m 15 år, alternativt återtagande ska innehålla

motivering

vem/vilka vårdnadshavare som omfattas av beslutet

från och med när

vem som har fattat beslutet

Dokumentation av **blockering** för vårdnadshavares direktåtkomst, förlängning och bryta blockering och **försegling** av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177-konto och bryta försegling/låsning, **dokumenteras i särskild anteckning** som kräver särskild menprövning innan utlämnande och är undantagen från att visas i e-tjänsten.

Anteckningen ska innehålla

vad som avses

för vem/vilka det gäller

för vilken period det gäller fr.o.m. – t o m, (för att bryta endast fr.o.m.)

motivering

vem som har fattat beslutet

vid behov datum för förnyat beslut

Lista blanketter

blanketterna återfinns på Journal via nätets [webbplats](#)

- Direktåtkomst minderårig
Tilldela direktåtkomst för minderårig 13 tom 15 år
Tag bort direktåtkomst för minderårig 13 tom 15 år
- Direktåtkomst vårdnadshavare
Tilldela direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 tom 15 år
Ta bort direktåtkomst för vårdnadshavare till minderårigs journalinformation 13 tom 15 år
- Blockering
Blockering av vårdnadshavares direktåtkomst
Förlängning blockering av vårdnadshavares direktåtkomst
Bryta blockering av vårdnadshavares direktåtkomst
- Försegling
Försegling av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177 konto
Bryta försegling av barns journal via nätet vid skyddat id och låsning av 1177 konto
Upplåsning av minderårigs 1177 konto vid sekretesskydd

Verkställighet

När korrekt ifylld och undertecknad blankett ankommer för verkställighet till Service Desk ankomst registreras blanketten. Begäran om försegling/blockering verkställs omgående, övrig begäran verkställs snarast möjligt. Därefter arkiveras blanketten hos Service Desk.

Beredning

Ärendet är berett inom Koncernkontoret Hälso-och sjukvård och Avdelning ärendesamordning och kansli, enhet juridik, Avdelning Mänskliga rättigheter, Objekt Huvudprocess vård, Programstyrgrupp Huvudprocess vård, sektorsrådet Barn och BUP, Barnskyddsteamet, VGR-IT, 1177 per telefon och 1177 Vårdguidens e-tjänster i VGR Avstämning sker löpande med Inera AB och diskussion med andra regioner förs kontinuerligt.

Styrgrupp för Journal via nätet
2019-05-02